

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

Hoe komt het dat ik een land niet ver hier vandaan, nog niet heb bezocht? Nochtans stond het in de sterren geschreven dat ik ooit Polen zou bezoeken. En dan nog wel in de voetsporen van Copernicus!

Coperniwie?

Nicolaas Copernicus (Mikołaj Kopernik) was een man die thuis was op vele fronten. Een geleerde met een rechte diploma, wiskundige, astronoom, econoom, arts en kanunnik. Deze reis volgen we een stukje het leven van Copernicus. Het is immers 550 jaar geleden dat hij werd geboren, 480 jaar geleden stierf hij en 520 jaar geleden kwam hij aan in Warmië. Het is dus feest in Polen! Tijdens deze reis bezoeken we in de provincies Kujavië-Pommeren (Kujawsko-Pomorskie) en Warmië-Mazurië (Warmińsko-Mazurskie) enkele plaatsen die belangrijk zijn in de geschiedenis verbonden aan zijn leven.

De wieg van deze geleerde

De provincie Kujavië-Pommeren is een boeiende provincie met het hoogste aantal romaanse kerken en gotische kastelen van Polen. Het zijn getuigen van de rijke geschiedenis van het land en vaak zijn ze ook heel mooi geres-taureerd. We starten onze toer van Copernicus in Toruń. Deze stad werd

gesticht in de 13de eeuw en is vandaag een bruisende universiteitsstad die vaak bezocht wordt door schoolgroepen. De reden? Nicolaas Copernicus die hier in 1473 werd geboren en er woonde tot hij 18 jaar was. Daarna ging hij in Krakau studeren. Een standbeeld van hem staat al meer dan 150 jaar op de hoek vlakbij het stadhuis. De plaats waar hij werd geboren, is niet meer het originele huis: op die plek staat nu een shopping center. Er is in Toruń wel een huis dat Copernicus herdenkt. Dom Mikołaja Kopernika vind je in de straat die nu zijn naam draagt, de Ulica Kopernika.

Op een andere hoek bij dit marktplein aan het stadhuis staat een standbeeld van een ezeltje dat veel kinderen aantrekt. Vlakbij is de Dienst voor Toerisme, waar ook een flyer in het Nederlands beschikbaar is.

De hele binnenstad van Toruń, vooral in gotische architectuur, is Unesco-werelderfgoed. Het stadhuis, één van de grootste van Europa, is nu een

museum. Beklim je de toren van dit gebouw, dan heb je vanop 40 m hoogte een fenomenaal uitzicht over de stad die nooit verwoest werd, wat een zeldzaamheid is in Polen. Je ziet ook de Vistularivier (Wisła) die dominant aanwezig is.

Tijdens de wandeling komen we voorbij De Scheve Toren, een deel van de mid-deleeuwse stadsmuren. Probeer er zeker eens tegen de muur te leunen. Misschien lukt het je om niet voorover te vallen. Ik viel elke keer weer bijna op mijn gezicht. Je kan in deze stad ook het astronomisch observatorium bezoeken en meer te weten komen over peperkoek in 'The Museum of Toruń Gingerbread'. Er zijn brouwerijen en brouwerij Jan Olbracht maakt zelfs gingerbread bier. Wie geen zin heeft in alcohol, kan ervoor kiezen om naar het kattencafé te gaan. Er zijn er hier in Toruń zelfs twee!

Hotel Eter is gelegen in een voormalig hospitaal voor arme mensen, dat gebouwd werd in 14de eeuw. In

POLISH
TOURISM
ORGANISATION

OFFICE POLONAIS DE TOURISME

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Ad value : optional

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

de kamer ligt er als verwelcoming peperkoek. Waarom precies die lekkernij zal me later duidelijk worden. Vanuit de ontbijtzaal heb je zicht op een kerk uit de 19de eeuw. Moet je hoogdringend naar het toilet tijdens of na je ontbijt, loop dan vooral niet terug naar je kamer, maar ga eens in de kelder. Hier verrast de originele middeleeuwse stenen muur.

In de Sint-Jacobskerk, tegenover het hotel, werd bij renovatie iets bijzonders ontdekt. Vergeet hier dus niet naar boven te kijken en schrik niet als je een duivel ziet op het plafond. Ook het altaar met de Tree of Life is speciaal; daarop staat Jezus afgebeeld die gekruisigd is op de boom des levens, waarvan de takken verstrengeld zijn met de 12 profeten van het Oude Testament.

In Toruń kan je niet naast de lokale specialiteit peperkoek kijken. Die wordt er al sinds de middeleeuwen gemaakt. Op de authentieke vorm die werd gebruikt in het Sint-Katarijnaklooster staan twee harten die in elkaar smelten. Meerdere winkels in het stadscentrum verkopen dan ook deze lekkernij. Ik zwicht echter voor handgemaakte houten peperkoekvormen en beslis deze te kopen voor de thuisblijvers. Het bewijs dat deze niet in een fabriek werden gemaakt, is te zien aan het merkteken dat aan de zijkant is aangebracht.

Rivaliteit om Copernicus

Vanuit Toruń kan je gemakkelijk een daguitstap naar Grudziądz maken. Hier is de meer dan 1000 km lange Vistularivier op haar breedst. De overkant van de stad bereik je via de langste brug

van Polen, van waarop je een mooi panorama te zien krijgt. De hoge dijk die de stad verdedigde, is kenmerkend voor dit panorama. De Vistula is de ruggengraat van Polen: vroeger was dit de snelweg naar Gdańsk en van daaruit naar Londen, Zweden, De Vistula begint in het zuiden van Polen en komt via Krakau en Warschau hier in Grudziądz om voorbij Gdańsk in de Baltische Zee uit te monden. In Grudziądz spreekt men over haar als 'queen'.

Het voormalige bolwerk met een aantal enorme graanschuren uit de 14de eeuw, is onlosmakelijk verbonden met de rivier die de bewoners door de eeuwen heen gunstige leefomstandigheden gaf. Het is een uniek onderdeel van de oude binnenstad van Grudziądz. In die tijd werden die gebouwen als opslagplaats voor graan gebruikt én als verdedigingspositie door de ligging binnen de stadsmuren. Deze voormalige pakhuizen sieren de skyline en zijn typerend voor deze stad. De pittoreske straatjes vol interessante architectuur zijn niet alleen een intrigerende achtergrond voor het dagelijkse leven, ze hebben ook het rustige tempo van deze stad bepaald.

Je merkt er meteen de rivaliteit tussen beide steden omwille van Copernicus: "In Grudziądz was hij minstens 2 keer, in Toruń...", zo zegt men in Grudziądz, "...werd hij 'enkel' geboren". Copernicus was als econoom een belangrijk figuur voor deze inwoners. Hij hield zich immers ook bezig met economische kwesties zoals munteenheden, handel, belastingen en grondeigendom. Hij kwam dus waarschijnlijk regelmatig in contact met de lokale kooplieden en handelaars vanwege zijn economische taken. Hier staat op de Markt (Rynek) ook een standbeeld van hem.

Het Flis Vistula Handelsmuseum (Muzeum Handlu Wiślanego) is ondergebracht in de historische graanschuren en strekt zich uit over vier verdiepingen van het pakhuis. In de permanente tentoonstelling leer je meer over de geschiedenis van de stad van de middeleeuwen tot 1939. In verschillende kamers zie je voorwerpen uit de steen-, brons- en ijzertijd. De collectie oude munten is mooi gepresenteerd en je ziet maquettes van de verschillende types boten die op de rivier werden gebruikt. Kinderen

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

kunnen in een workshop broodjes leren bakken en op die manier meer leren over de verschillende soorten graan. In de tentoonstelling zelf kunnen ze een muis (in ledlicht) proberen te vangen die in de graanschuur tussen het graan rondloopt.

De kerk van Sint-Nicolaas is een van de oudste kerken van Grudziądz. Copernicus had er een persoonlijke band mee, want hij diende er als kanunnik en had er verschillende administratieve taken. Hij zou ook enkele van zijn astronomische observaties en berekeningen uitgevoerd hebben vanuit de toren van de kerk. De kerk van Sint-Nicolaas is vandaag nog altijd in gebruik: toen wij er voorbij kwamen, was de kerkdienst afgelopen en kwamen de gelovigen net buiten.

Ga zeker ook naar de middeleeuwse ruïne van het kasteel (Zamek Grudziądzki) uit de 14de eeuw. Het diende als een verdedigingsfort, maar geraakte in verval na de Zweedse invasie in de 17de eeuw. De overgebleven ruïnes van de muren en toren zijn nu nog altijd een belangrijke toeristische attractie en een symbool van de stad. Van op de top van de toren zie je het panorama over de streek met de Vistularivier aan je voeten. Terug in het centrum vind je in een van de gezelligste en kleurrijkste zijstraten van de Markt het FADO café. De Polen die dit café openhouden, zijn liefhebbers van Portugese muziek en houden er regelmatig optredens.

In Olsztyn begint de lente

De provincie Warmië en Mazurië in het noordoosten van Polen, is één van de puurste regio's van Polen. Er zijn meren, heel veel meren. De bijnaam 'Het land van de duizend meren' is dan ook een understatement, want naar verluidt zouden er tweeduizend zijn. Het is ook een grote regio tegenover de andere Poolse regio's. De hoofdstad van de provincie Warmië en Mazurië is Olsztyn. De stad ligt aan de rivier de Łyna. Er zijn veel sportactiviteiten mogelijk, zoals watersport aan het Ukielmeer of wandelen en fietsen in het grote stadsbos Las Miejski. In dat bos liggen ook het planetarium en observatorium.

In het centrum van Olsztyn, vlakbij het oude stadhuis waar nu de bibliotheek is gehuisvest, staat een moderne

Tijdelijk te zien

In het Museum van het Aartsbisdom van Warmië (Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie) is er tot september 2023 op de benedenverdieping een belangrijke tentoonstelling voor Copernicusfans. Originele documenten, die anders verborgen zitten in de archieven, zijn nu voor dit jubileumjaar uitzonderlijk te bewonderen. Wereldwijd zijn er 30 documenten van Copernicus' hand. Tien zijn er hier nu voor deze tentoonstelling uitgesteld. Deze zijn in het Latijn opgesteld. Onderzoek heeft uitgewezen dat het papier en de inkt die in die tijd werden gebruikt, de tand des tijds langer zullen doorstaan dan het papier en de inkt die nu worden gebruikt. Behalve deze originele documenten staan er ook enkele boeken die hij gebruikte en waarin hij gretig aantekeningen maakte.

In het kasteel van Olsztyn is er tot 30/09/2023 de tijdelijke jubileumtentoonstelling "Copernici tempus en studie; Tijd en werk van Copernicus". Er staan verschillende instrumenten die met tijd te maken hebben. Ook boeken waarin hij zijn visie op monetaire zaken uiteenzette, zijn er tentoongesteld.

Afbeelding van Nicolaus Copernicus in het aartsbisdomsklooster in het Nicolaus Copernicus Museum in Frombork. Vera De Block

bronzen maquette die een duidelijk overzicht van de stad weergeeft. Ze werd gemaakt voor de 660ste verjaardag van de stad in 2013.

Er zijn brouwerijen, zoals bijvoorbeeld Kormoran, met de aalscholver in het logo en op het glas en er is er een kattencafé. Het heet 'Olsztyn Kocha

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

Przysłań Hotel in Olsztyn © Vera De Block

Koty’, wat ‘Olsztyn houdt van katten’ betekent. Maar we zijn hier voor de sporen die Copernicus heeft achtergelaten, dus moeten we naar het kasteel waar hij in totaal zes jaar verbleef. Net voor het kasteel staat een standbeeld van hem, waar veel mensen hem over de neus wrijven. Het zou geluk brengen... Kijk zeker ook eens naar het amfitheater vlakbij. Ben je er tijdens de zomer, dan heb je geluk, want dan kan je er een concertje meepikken.

De naam van het kasteel is officieel het Kasteel van het Kapittel van Warmia, het is gelegen in een historisch fort dat gebouwd werd in de 14de eeuw. Het kasteel diende toen als residentie voor de kanunnik-administrator. Als kanunnik-administrator had Copernicus een hoge rang binnen de kerk en was hij verantwoordelijk voor het toezicht op de dagelijkse werkzaamheden van het kapittel en het beheer van de financiële zaken. Zijn taken waren het waar-

borgen van de juiste uitvoering van religieuze diensten, het beheren van het onderhoud van de kathedraal of collegiale kerk en toezicht houden op de opleiding en training van priesters en andere leden van het kapittel.

In de tuin van dit kasteel zie je een beeld van een baba. Het woord ‘baba’ betekent ‘oude vrouw’ in het Pools en vroeger ‘voorouder’ in het Russisch: ze is het hoofd van de familie. Nochtans heeft de figuur een hoorn in de rechteren een kort wapen in de linkerhand en is het een man. Het beeld is een van de weinig overgebleven beelden in de streek, waarschijnlijk stamt het uit de middeleeuwen. Sinds 2011 is de ‘baba’ van Olsztyn het symbool van de stad en de regio en wordt deze figuur verkocht als souvenir in de vorm van onder meer oorbellen of kaarsen. Copernicus deed zijn belangrijkste astronomische waarnemingen in het kasteel van Olsztyn, op basis waarvan hij zijn

Een mondje Pools opent deuren en vaker een glimlach, maar aandacht (uwaga!), want mits een beetje goede uitspraak denkt men al snel dat je de Poolse taal écht machtig bent... Dat probleem had ik dus een beetje.

Goedendag = **Dzień dobry**
Alsjeblief = **Proszę**
Dank je wel = **Dziękuję**
Smakelijk = **Smacznego**
Lody (wat je op gevels ziet als de winkels nog gesloten zijn) = ijsje

revolutionaire theorieën ontwikkelde. Hij werkte ook als kanunnik en arts in die regio, én als diplomaat voor de bisschop van Warmië. In die hoedanigheid maakte hij veel reizen naar verschillende steden en landen. Ondanks zijn drukke schema bleef Copernicus zijn passie voor astronomie nastreven en deed hij ontelbaar veel waarnemingen vanuit de torens en muren van het kasteel. Hij was vooral geïnteresseerd in het bestuderen van de bewegingen van de planeten en sterren.

Hij observeerde de zon, en tekende de positie van de stralen op de muur in de galerij van het kasteel. Zo ontstonden hyperbolen waarvan je vandaag nog altijd delen kan bewonderen. Het is aan de hand van die hyperbolen dat hij de bewegingen van de zon en de maan voorspelde in de jaren 1527 - 1530. Hij gebruikte het ook om de lente- en herfstequinox te bepalen alsook de datum van Pasen te berekenen. Het wordt beschouwd als een meesterwerk van zowel wetenschap als kunst en is nog steeds een belangrijke bezienswaardigheid in Olsztyn.

Portretten van Nicolas Copernicus in het aartsbisshoppelijk paleis in het Nicolas Copernicus Museum in Frombork © Vera De Block

POLISH
TOURISM
ORGANISATION

OFFICE POLONAIS DE TOURISME

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Ad value : optional

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

Kathedraal in Frombork
© Archief van het kantoor van de maarschalk van de regio Warmie-Mazurie

Grudziadz: straatje van FADO café © Vera De Block

Copernicus gebruikte zijn waarnemingen om zijn heliocentrische theorie te ontwikkelen, die stelde dat de zon (in plaats van de aarde) het centrum van het zonnestelsel was. Niet te verwonderen dus dat het Kasteel van Olsztyn een populaire toeristische bestemming is en veel bezoekers van over de hele wereld aantrekt die komen om zijn rijke geschiedenis te verkennen en meer te leren over het leven en werk van Nicolaas Copernicus.

Het kasteel is in de loop der jaren uitgebreid gerenoveerd en gerestaureerd en herbergt nu een museum gewijd aan het leven en de nalatenschap van Copernicus. Copernicus' hobby, astronomie, kon hij volop beoefenen in de periode dat hij daar verbleef. Er zijn ook kopies van instrumenten te bezichtigen. Hij verbleef, met onderbrekingen, in totaal zes jaar in het kasteel. In een zijstraat aan de andere kant van het marktplein werden drie naast elkaar gevestigde huizen modern gerenoveerd tot het Museum van het Aartsbisdom van Warmië (Muzeum Archidiecezji Warmińskiej w Olsztynie). Het huisvest alles wat te maken heeft met de geschiedenis en de cultuur van het bisdom in die regio. Er is religieuze kunst te zien met onder andere altaren, oude beelden, kerkklokken (zelfs een klok met kogelgaten) en klepels. Ook bekers, orgelpijpen, oude sleutels, wierookvaten, kandelaars, maar ook schilderijen en archeologische vondsten. Zelf vond ik de juwelen van de bisschop indrukwekkend. Het is boeiend voor iedereen geïnteresseerd in kunst, geschiedenis en religie.

In Olsztyn is men duidelijk trots op de sporen van Copernicus. Onze gids Marta zegt zelfs dat de lente in Olsztyn begint, want het was hier dat Copernicus zijn observaties deed over de lente-equinox, de eerste dag van de astronomische lente. Ze vertelt nog een ander leuk weetje over de betekenis van de naam Olsztyn, vroeger Allenstein. Men wilde de connotatie met Duitsland liever kwijt en zocht dus een nieuwe naam. Olsztyn lijkt er nogal goed op, dus werd het dat.

Het Przyszań Hotel net buiten het stadscentrum is een ideale plaats om alle indrukken even te laten bezinken. Badend in het groen én aan de oevers van het Ukielmeer biedt het meteen rust. In de zomer

Source : REISKRANT
Keyword : POLEN/POLOGNE/POLAND
Page(s) : 36-41
Journalist : Vera De Block

Date : 01.07.2023
Circulation : 10.000
Reach : 10.000*
Frequency : Periodic

ideaal voor veel sportieve wateractiviteiten. De volgende ochtend lonkt het binnenbad om enkele baantjes te zwemmen alvorens te vertrekken naar Lidzbark Warmiński. Op de route van Olsztyn naar Lidzbark Warmiński zien we behoorlijk veel ooievaars en kraanvogels.

Lidzbark Warminski

Het kasteel in de stad Lidzbark Warmiński kom je binnen via de brug over de slotgracht. In het kasteel uit de 14de eeuw leefde de bisschop. Het heeft één toren die groter is dan de drie andere en diende als uitkijktoren om vijandelijke troepen te ontwaren. In één van de zalen staat een klavecimbel welke me meteen katapulteert naar mijn kindertijd en in de met goud overladen rococokapel word ik vanzelf stil. Onze vriend Copernicus leefde hier tussen 1503 en 1510.

Lidzbark Warmiński is één van de Poolse steden die behoort tot Cittaslow. Cittaslow is een internationaal netwerk van gemeenten die zich inzetten voor een duurzame ontwikkeling en levenskwaliteit van hun inwoners. De steden die lid zijn van Cittaslow moeten aan verschillende criteria voldoen, zoals het milieu beschermen, de lokale productie en consumptie van voedsel bevorderen en de culturele identiteit van de gemeenschap behouden.

Frombork - van ongekend graf naar herbegravenis dankzij DNA

In Frombork woonde Copernicus in een van de torens nabij de kathedraal. In die toren wordt binnenkort een museum ingericht. Tot dan kan je hier naast de kathedraal, in het aartsbischoffelijk paleis in het Nicolas Copernicus Museum terecht. Het bezit de erfenis van Copernicus en belicht de ontwikkeling van de astronomie aan de hand van objecten die verband houden met zijn leven. Ook hier zijn er originele manuscripten, wetenschappelijke instrumenten, portretten en schilderijen te bezichtigen.

Het schilderij waarop Jan Matejko Copernicus afbeeldt is impressionant en niet alleen door de grootte. We zien eens iets anders dan enkel het portret van de astronoom en het is plezant zoeken naar de instrumenten die erop staan afgebeeld.

Op het plein in de Radziejowski-toren is er een planetarium en een slinger van Foucault. Vanop het platform kan je het uitzicht van bovenuit bekijken en de hele omgeving in je opnemen. Naast het paleis staat de kathedraal van de Heilige Maagd Maria en Sint-Andreas. Nicolaas Copernicus werkte hier als kanunnik tot aan zijn dood in 1543. Links en rechts staan er in de kathedraal kleinere altaren. Één van deze altaren was dat van Sint-Stefanus, waar Copernicus als kanunnik diende. Het was toen traditie dat kanunniken naast hun altaar begraven werden. De namen van de altaren zijn in de loop van de eeuwen echter veranderd. Het was dus onmogelijk om te weten waar het altaar was waar Copernicus diende en waar hij begraven was. In die tijd kregen immers alleen bisschoppen een stenen grafplaat.

Om hem een deftig graf te geven, werden beenderen opgegraven. Het DNA hiervan werd vergeleken met haar uit zijn boeken die in het Zweedse Uppsala worden bewaard. Het was bingo en in 2010 kreeg hij in dezelfde

kathedraal in Frombork een herbegravenis. De graftombe in de kathedraal kreeg een afbeelding van ons zonnestelsel.

Narusa Leśna Przysań, net buiten de stad Frombork, is de ideale setting om deze reis af te sluiten. Huur je een huisje, appartement of gewoon een kamer, Narusa is meer dan een hotel. Het is een bosparadijs waar je vertraagt, zodat je dichterbij de natuur kan komen.

Mijn eerste reis door Polen, al meteen een hele boterham, zit erop. Als ik vanavond vanuit mijn bed weer naar de sterren kijk, zie ik absoluut meer dan voorheen.

www.polen.travel

[#VisitPoland](#)

[#polandtravel](#)

visittorun.com

visit.olsztyn.eu

[Marta Kruk](#), gids in de regio Warmië en Mazurië kan je bereiken via e-mail marta.tlumacz@gmail.com

Praktisch

Voor reizen naar Polen heb je enkel je identiteitskaart nodig. Polen is lid van de EU maar heeft geen euro als betaalmiddel. De munteenheid is de Poolse złoty (PLN). Betalen met de bankkaart was nergens een probleem (hotel, restaurant, musea, souvenirs).